ДО ПРОБЛЕМИ ЦИФРОВОГО РОЗРИВУ У РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ СУСПІЛЬСТВ

Коваленко І.І.

Національний університет «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого», м. Харків

Формування інформаційної економіки стає найважливішим чинником глобалізації економіки. Однак нова техніко-економічна система спричиняє нерівномірний розвиток, водночас сприяючи як багатству, так і бідності, зростанню продуктивності праці й соціальній сегрегації, причому її ефекти диференційовано розподіляються за різними регіонами світу й різними соціальними групами. Зростаюча економічна взаємозалежність країн привела до того, що економічні кризи, як правило, охоплюють водночас більшу частину країн світового співтовариства, тобто набувають глобального масштабу. В сучасній гуманітаристиці вже широко вживаються поняття "інформаційної бідності" та "цифрового розриву", що характеризують обмежені можливості в сфері використання цифрових технологій і дедалі більше пригортають увагу міжнародних організацій та державних керівників.

Прискорений процес глобалізації фінансових трансакцій випереджає торгівлю товарами й послугами. В таких умовах економічні системи країн, що ще не адаптувалися в світовій системі, заснованій на цифрових технологіях, виявляються залежними від світових фінансових потоків, а інтереси громадян взагалі не враховуються. Таким чином, диференціація за ознакою цифрової нерівності стає ще одним фактором розколу поряд з вже існуючими джерелами нерівності.

Основними причинами, що об’єктивно призводять до поглиблення цифрового розриву між світовими державами є: гранична соціальна нерівномірність процесу розвитку (легкість підключення/відключення сприяє деструктуризації, трансформації в неофіційні економіки, а також зникненню інших видів виробництва); залежність більшої частки жителів планети від ефективності роботи малочислених глобалізованих сегментів їхніх економік; уразливий характер прогресивного приєднання до глобальної економіки, що позначається на національній валюті; економіка виживання перенаселених мегаполісних зон, які вже перебувають на межі екологічної катастрофи та ін.

Однак подібні загрозливі перспективи, на нашу думку, не є наслідком розвитку цифрових технологій взагалі, а саме масштабу цифрового розриву, що утворився в кожній країні окремо, та низької ефективності процесу соціального навчання та паралельної побудови інформаційної та комунікаційної технологічної інфраструктур.